

ĐỔI MỚI NỘI DUNG, HÌNH THỨC, BIỆN PHÁP XÂY DỰNG KHOA GIÁO VIÊN VỮNG MẠNH TOÀN DIỆN “MẪU MỤC, TIÊU BIỂU” Ở CÁC HỌC VIỆN, TRƯỜNG SĨ QUAN QUÂN ĐỘI

INNOVATING THE CONTENT, FORMS AND MEASURES FOR BUILDING COMPREHENSIVELY STRONG, “EXEMPLARY AND OUTSTANDING” TEACHING FACULTIES IN MILITARY ACADEMIES AND OFFICER TRAINING SCHOOLS

NGUYỄN VĂN HOẠT (*)

Tóm tắt: Xây dựng khoa giáo viên vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” là mục tiêu, yêu cầu cấp thiết, trực tiếp góp phần nâng cao chất lượng giáo dục, đào tạo, nghiên cứu khoa học, bảo đảm cho các học viện, trường sĩ quan trong Quân đội luôn hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Bài viết tập trung phân tích cơ sở lý luận, thực trạng, sự cần thiết và đề xuất giải pháp hoàn thành mục tiêu, yêu cầu nêu trên; qua đó góp phần hiện thực hóa chủ trương xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại trong tình hình mới.

Từ khóa: Đổi mới; học viện; khoa giáo viên; mẫu mực, tiêu biểu; trường sĩ quan quân đội; vững mạnh toàn diện.

Abstract: Building comprehensively strong, “exemplary and outstanding” teaching faculties is an essential objective and an urgent requirement that directly contributes to improving the quality of education, training and scientific research, thereby ensuring that military academies and officer training schools consistently fulfill their assigned tasks. This article focuses on analyzing the theoretical foundations, current situation and necessity of this process and proposes solutions to successfully achieve the stated objectives and requirements. In doing so, it contributes to realizing the policy of building the Vietnam People’s Army that is revolutionary, regular, elite and modern in the new situation.

Keywords: Innovation; academies; teaching faculties; exemplary and outstanding; military officer training school; comprehensive strength.

Ngày nhận bài: 20/10/2025 Ngày biên tập: 26/01/2026 Ngày duyệt đăng: 10/02/2026

1. Đặt vấn đề

Trong hệ thống giáo dục, đào tạo của Quân đội nhân dân Việt Nam, khoa giáo viên giữ vị trí trung tâm, là lực lượng nòng cốt trực tiếp đảm nhiệm công tác giảng dạy, nghiên cứu khoa học và bồi dưỡng sĩ quan, cán bộ. Chất lượng của khoa giáo viên quyết định trực tiếp đến chất

lượng đào tạo, nghiên cứu khoa học và hiệu quả giáo dục toàn diện của các nhà trường quân đội.

Trong bối cảnh mới, sự phát triển nhanh của khoa học, công nghệ, đặc biệt là cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư đã đặt ra những yêu cầu mới về phương pháp giảng dạy, năng lực nghiên cứu và phẩm chất chính trị, đạo đức của đội ngũ giảng viên. Nghị quyết số 71-NQ/TW ngày 22/8/2025 của Bộ Chính trị

(*) *ThS; Học viện Chính trị, Bộ Quốc phòng*

chỉ rõ: “Đột phá phát triển giáo dục và đào tạo phải bắt đầu từ đổi mới tư duy, nhận thức và thể chế. Tạo đột phá về nguồn lực, động lực và không gian mới cho phát triển giáo dục và đào tạo, nâng cao chất lượng”⁽¹⁾. Đối với Quân đội, Chỉ thị số 79/CT-BQP ngày 22/7/2022 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” trong toàn quân đã xác định rõ: “Tổ chức giáo dục cho mọi quân nhân, công nhân, công chức, viên chức quốc phòng, người lao động có nhận thức đầy đủ về vị trí, ý nghĩa, tầm quan trọng của Chỉ thị; nắm chắc các nội dung, tiêu chuẩn và biện pháp xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”; xác định đây là nhiệm vụ chính trị trọng tâm, thường xuyên của cơ quan, đơn vị”⁽²⁾.

2. Thực trạng và sự cần thiết đổi mới nội dung, hình thức, biện pháp xây dựng khoa giáo viên vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”

Những năm qua, các học viện, trường sĩ quan đã chủ động đổi mới nội dung, hình thức, biện pháp xây dựng khoa giáo viên vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” và đạt được nhiều kết quả tích cực: đa số cán bộ, giảng viên có lập trường kiên định, bản lĩnh chính trị vững vàng, trung thành tuyệt đối với Đảng, Tổ quốc và Nhân dân; tích cực học tập, rèn luyện, chấp hành nghiêm kỷ luật, quy định của Quân đội. Đội ngũ giảng viên được kiện toàn, chuẩn hóa về trình độ học thuật; nhiều đồng chí có học vị tiến sĩ, thạc sĩ, tham gia biên soạn giáo trình, tài liệu giảng dạy, chủ trì đề tài nghiên cứu khoa học cấp bộ, ngành. Nhiều khoa đã mạnh dạn áp dụng phương pháp giảng dạy tích cực, ứng dụng công nghệ số, học liệu điện tử, mô phỏng 3D, thí nghiệm ảo, bài giảng e-learning; tăng cường tổ chức hội thảo khoa học, diễn đàn trao đổi học thuật, thực hành sư phạm. Phong trào xây dựng “Khoa giáo viên văn hóa, sư phạm, kỷ cương, tình thương, trách nhiệm” được triển khai rộng khắp, tạo nên môi trường học tập, nghiên cứu, giảng dạy lành mạnh, nhân văn, chuẩn mực.

Tuy nhiên, bên cạnh những kết quả đạt được vẫn còn một số hạn chế, bất cập, như một số khoa giáo viên chưa thật sự gắn kết giữa đổi mới nội dung với đổi mới phương pháp, hình thức tổ chức dạy học; việc đánh giá chất lượng giảng dạy còn nặng về hình thức. Trình độ ngoại ngữ, tin học, kỹ năng công nghệ số

của một bộ phận giảng viên còn hạn chế. Công tác quy hoạch, bồi dưỡng, phát triển đội ngũ kế cận chưa đồng bộ, thiếu chiến lược dài hạn. Kinh phí, cơ sở vật chất phục vụ đổi mới còn hạn hẹp; công tác phối hợp giữa các cơ quan chức năng đôi lúc chưa nhịp nhàng. Nguyên nhân chủ yếu do khối lượng công việc giảng dạy, nghiên cứu lớn, biên chế giảng viên còn mỏng; cơ chế, chính sách khuyến khích, đãi ngộ chưa tương xứng; công tác kiểm tra, đánh giá kết quả xây dựng khoa giáo viên vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” chưa được thực hiện thường xuyên, thực chất.

Nhằm từng bước khắc phục khó khăn, hạn chế, hướng tới mục tiêu phát triển toàn diện, cần tập trung đổi mới nội dung, hình thức và biện pháp xây dựng khoa giáo viên trên những phương diện sau đây:

Thứ nhất, từ yêu cầu chiến lược xây dựng Quân đội trong giai đoạn mới.

Nghị quyết số 290-NQ/QUTW ngày 07/01/2026 của Quân ủy Trung ương xác định rõ: “Đột phá đổi mới căn bản, toàn diện, hiện đại hóa giáo dục và đào tạo trong Quân đội, đào tạo đội ngũ cán bộ, nhân viên chuyên môn kỹ thuật có đủ bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, trí tuệ, trình độ, năng lực chuyên môn, sức khỏe và các kỹ năng cần thiết đáp ứng yêu cầu, nhiệm vụ xây dựng Quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại và sự nghiệp xây dựng, bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới”⁽³⁾. Đây là định hướng chiến lược có ý nghĩa toàn diện, đặt ra yêu cầu mới về chất lượng đào tạo, bồi dưỡng cán bộ trong các nhà trường quân đội. Muốn thực hiện thắng lợi mục tiêu đó, khoa giáo viên - lực lượng nòng cốt trong giáo dục, nghiên cứu khoa học quân sự - phải tiếp tục đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương pháp, hình thức tổ chức hoạt động, bảo đảm năng lực đào tạo tương xứng với yêu cầu xây dựng Quân đội chính quy, hiện đại.

Thứ hai, từ tác động sâu sắc của cuộc Cách mạng công nghiệp lần thứ tư.

Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị nhấn mạnh: “Phát triển khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia là đột phá quan trọng hàng đầu, là động lực chính để phát triển nhanh lực lượng sản xuất hiện đại... đưa đất nước phát triển bứt phá, giàu mạnh trong kỷ nguyên mới”⁽⁴⁾. Cuộc Cách mạng công nghiệp 4.0 đã và đang làm thay đổi sâu sắc mô hình giáo dục, đào tạo, từ phương pháp dạy học đến

cách thức quản lý, đánh giá. Trong giáo dục quân sự, yêu cầu đó càng trở nên cấp bách hơn, đòi hỏi khoa giáo viên phải chủ động chuyển đổi số toàn diện, ứng dụng công nghệ mô phỏng, thực tế ảo (VR), trí tuệ nhân tạo (AI), dữ liệu lớn (Big Data) và nền tảng học tập trực tuyến (LMS) trong giảng dạy. Đây không chỉ là xu thế tất yếu mà còn là yếu tố quyết định năng lực làm chủ vũ khí, trang bị hiện đại của sĩ quan quân đội trong tương lai, giúp Quân đội nâng cao khả năng tác chiến và thích ứng với hình thái chiến tranh hiện đại.

Thứ ba, từ nhiệm vụ bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng trong Quân đội.

Trong bối cảnh các thế lực thù địch đẩy mạnh chiến lược “diễn biến hòa bình”, đòi “phi chính trị hóa quân đội” thì việc bảo vệ vững chắc nền tảng tư tưởng của Đảng là yêu cầu có tính nguyên tắc. Khoa giáo viên không chỉ đảm nhiệm chức năng giảng dạy mà còn là lực lượng trực tiếp tham gia công tác tư tưởng, đấu tranh phản bác quan điểm sai trái, thù địch, góp phần xây dựng trận địa chính trị, tinh thần vững chắc trong nhà trường quân đội. Để thực hiện tốt nhiệm vụ này, khoa giáo viên phải thường xuyên đổi mới nội dung, hình thức giáo dục lý luận chính trị, cập nhật kịp thời những vấn đề mới, kiên định nền tảng tư tưởng của Đảng, bảo đảm cho mọi hoạt động giảng dạy, nghiên cứu đều hướng tới mục tiêu “tư tưởng vững, lập trường kiên, phương pháp mới”.

Thứ tư, từ yêu cầu xây dựng đội ngũ cán bộ, giảng viên có bản lĩnh chính trị, phẩm chất, đạo đức cách mạng và phong cách sư phạm mẫu mực.

Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Ban Chấp hành Trung ương yêu cầu cán bộ, đảng viên phải: “Suốt đời phấn đấu cho mục đích, lý tưởng cách mạng của Đảng; nêu cao tinh thần yêu nước, lòng tự hào dân tộc, tuyệt đối trung thành với Tổ quốc, với sự nghiệp cách mạng của Đảng; hết lòng, hết sức phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân”⁽⁵⁾. Đây không chỉ là yêu cầu chính trị, tư tưởng mà còn là thước đo phẩm chất, năng lực và uy tín của đội ngũ giảng viên quân đội. Do đó, công tác đổi mới phải gắn với quá trình xây dựng, rèn luyện và chuẩn hóa phẩm chất đạo đức, lối sống, phong cách sư phạm, bảo đảm mỗi giảng viên thực sự là “tấm gương sáng về trí tuệ, nhân cách và bản lĩnh”, góp phần nâng cao hình ảnh người thầy trong quân đội thời kỳ mới.

Thứ năm, từ yêu cầu hội nhập quốc tế sâu rộng trong giáo dục và đào tạo.

Kết luận số 91-KL/TW ngày 12/8/2024 của Bộ Chính trị chỉ rõ: “*Đẩy mạnh hội nhập quốc tế trong giáo dục và đào tạo đáp ứng yêu cầu nâng cao chất lượng nguồn nhân lực phục vụ phát triển đất nước trong giai đoạn mới*”⁽⁶⁾. Trong giáo dục, đào tạo sĩ quan quân đội, hội nhập quốc tế vừa là cơ hội, vừa là thách thức. Khoa giáo viên phải chủ động tiếp cận các mô hình, phương pháp giáo dục tiên tiến, tăng cường trao đổi học thuật, hợp tác nghiên cứu, đồng thời giữ vững định hướng xã hội chủ nghĩa và bản sắc văn hóa, truyền thống “Bộ đội Cụ Hồ”. Đổi mới vì vậy không chỉ là yêu cầu tự thân mà còn là giải pháp chiến lược để nâng cao vị thế, uy tín của khoa giáo viên và khẳng định năng lực của nền giáo dục quân sự Việt Nam trong khu vực và thế giới.

3. Một số giải pháp đổi mới nội dung, hình thức, biện pháp xây dựng khoa giáo viên vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu”

Một là, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, chỉ huy và cơ quan chính trị các cấp.

Cấp ủy, chỉ huy và cơ quan chính trị cần nhận thức rõ tầm quan trọng chiến lược của khoa giáo viên trong công tác giáo dục, đào tạo, cụ thể hóa nghị quyết, chỉ thị của Đảng, Quân ủy Trung ương, Bộ Quốc phòng thành chương trình hành động chi tiết, có tiêu chí đánh giá cụ thể, bảo đảm mọi hoạt động xây dựng khoa giáo viên đều gắn với công tác xây dựng Đảng. Đồng thời, tăng cường công tác kiểm tra, giám sát, phát huy dân chủ, đoàn kết nội bộ, coi trọng nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ chủ trì. Cần xây dựng cơ chế phối hợp giữa các khoa, phòng, ban, đơn vị trong quản lý, bồi dưỡng và đánh giá chất lượng khoa giáo viên. Ngoài ra, cần phát huy vai trò tham mưu của cơ quan chính trị trong hướng dẫn, đôn đốc, kiểm tra việc thực hiện tiêu chí “mẫu mực, tiêu biểu” để bảo đảm tính thống nhất và bền vững.

Hai là, đổi mới toàn diện nội dung, chương trình, phương pháp và hình thức tổ chức hoạt động.

Nội dung đào tạo phải gắn với thực tiễn chiến đấu, huấn luyện, quản lý; chú trọng kết hợp giữa lý luận với thực hành. Đổi mới phương pháp dạy học theo hướng phát huy tư duy sáng tạo, kỹ năng tự học, khả năng xử lý tình huống. Ứng dụng mạnh mẽ chuyển đổi số, công nghệ mô phỏng, trí tuệ nhân tạo trong giảng dạy.

Triển khai rộng rãi lớp học ảo, lớp học đảo ngược, hệ thống LMS, học liệu số và các diễn đàn trao đổi học thuật trực tuyến. Các khoa cần tổ chức thường xuyên hội thảo, tọa đàm, sinh hoạt chuyên đề, khuyến khích giảng viên trẻ tham gia đề tài nghiên cứu, công bố khoa học. Việc đổi mới phải được thực hiện đồng bộ giữa nội dung, phương pháp, hình thức và kiểm tra, đánh giá. Đặc biệt, cần chú trọng phát triển học liệu mở, liên kết học viện, trường sĩ quan, đơn vị huấn luyện để trao đổi chuyên môn, thực hành giảng dạy.

Ba là, xây dựng đội ngũ giảng viên có bản lĩnh chính trị, phẩm chất đạo đức, trình độ chuyên môn và phong cách sư phạm mẫu mực.

Tập trung xây dựng đội ngũ giảng viên “vừa hồng, vừa chuyên”. Chú trọng giáo dục chính trị, tư tưởng, đạo đức nghề nghiệp; bồi dưỡng chuyên môn, năng lực nghiên cứu, ngoại ngữ, tin học, kỹ năng số; tổ chức các khóa đào tạo nâng cao trình độ tiến sĩ, thạc sĩ trong và ngoài nước. Thực hiện tốt công tác quy hoạch, luân chuyển, sử dụng và phát triển đội ngũ kế cận. Xây dựng cơ chế khuyến khích, đãi ngộ phù hợp; tôn vinh giảng viên giỏi, tạo động lực thi đua, phấn đấu. Mỗi giảng viên cần nêu gương sáng về trí tuệ, đạo đức, kỷ luật và phong cách sư phạm quân sự, thực sự là hình mẫu “người thầy, người chiến sĩ”. Đồng thời, các nhà trường cần tăng cường bồi dưỡng năng lực tự học, khuyến khích giảng viên tham gia hội nhập quốc tế, trao đổi học thuật, học tập kinh nghiệm từ các mô hình giáo dục tiên tiến.

Bốn là, tăng cường kiểm tra, đánh giá, tổng kết thực tiễn và nhân rộng điển hình tiên tiến.

Cần đổi mới phương pháp kiểm tra, đánh giá theo hướng định lượng, khách quan, gắn với hiệu quả thực tế. Tổ chức đánh giá thường kỳ theo các tiêu chí: kết quả giảng dạy, nghiên cứu khoa học, rèn luyện đạo đức, tinh thần đoàn kết, kỷ luật và khả năng thích ứng công nghệ. Kết quả đánh giá phải được công khai, minh bạch, gắn với thi đua - khen thưởng và quy hoạch cán bộ. Đồng thời, thường xuyên sơ kết, tổng kết, rút kinh nghiệm, biểu dương, nhân rộng mô hình, cách làm sáng tạo; tổ chức diễn đàn chia sẻ, lan tỏa giá trị tích cực, góp phần xây dựng môi trường sư phạm nhân văn, hiện đại. Bên cạnh đó, cần có cơ chế giám sát và phản hồi từ học viên, tạo sự khách quan và thúc đẩy tinh thần trách nhiệm của giảng viên trong giảng dạy và nghiên cứu.

Năm là, phát huy sức mạnh tổng hợp và đẩy mạnh chuyển đổi số trong xây dựng khoa giáo viên.

Huy động sức mạnh tổng hợp của các tổ chức trong và ngoài nhà trường. Kết hợp giữa lãnh đạo, chỉ huy, cơ quan chính trị, phòng đào tạo và các tổ chức quần chúng; giữa đào tạo, nghiên cứu, thực tiễn. Xây dựng văn hóa sư phạm quân sự, môi trường học tập, nghiên cứu lành mạnh. Đặc biệt, coi chuyển đổi số là giải pháp đột phá, hình thành “khoa giáo viên số” và “nhà trường thông minh”. Đầu tư hạ tầng công nghệ, số hóa bài giảng, tài liệu, cơ sở dữ liệu nghiên cứu; phát triển hệ thống học tập trực tuyến và kho dữ liệu học liệu mở. Tăng cường hợp tác quốc tế trong đào tạo, nghiên cứu, trao đổi giảng viên, tạo môi trường học thuật năng động, hội nhập, hiện đại. Ngoài ra, cần triển khai các mô hình hợp tác công, tư trong phát triển công nghệ giáo dục quân sự, tạo điều kiện cho khoa giáo viên tiếp cận nguồn lực và công nghệ mới./.

Ghi chú:

(1) Ban Chấp hành Trung ương, *Nghị quyết số 71-NQ/TW ngày 22/8/2025 của Bộ Chính trị về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo*, tr.2.

(2) Bộ Quốc phòng, *Chỉ thị số 79/CT-BQP ngày 22/7/2022 của Bộ trưởng Bộ Quốc phòng về xây dựng đơn vị vững mạnh toàn diện “mẫu mực, tiêu biểu” trong toàn quân*, tr.4.

(3) Quân ủy Trung ương, *Nghị quyết số 290-NQ/QUTW ngày 07/01/2026 về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo trong Quân đội*, tr.2.

(4) Ban Chấp hành Trung ương, *Nghị quyết số 57-NQ/TW ngày 22/12/2024 của Bộ Chính trị về đột phá, phát triển khoa học công nghệ, đổi mới sáng tạo và chuyển đổi số quốc gia*, tr.1-2.

(5) Ban Chấp hành Trung ương, *Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 quy định chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới*, tr.1.

(6) Ban Chấp hành Trung ương, *Kết luận số 91-KL/TW ngày 12/8/2024 của Bộ Chính trị về tiếp tục thực hiện Nghị quyết số 29-NQ/TW ngày 04/11/2013 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XI “Về đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục và đào tạo, đáp ứng yêu cầu công nghiệp hoá, hiện đại hoá trong điều kiện kinh tế thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa và hội nhập quốc tế”*, tr.6.